

บทที่ 1

บทนำ

โครงสร้างเนื้อหา

1. ความสำคัญของการวิจัย
2. ขั้นตอนของการวิจัยทางการศึกษา
3. ประเภทของการวิจัยทางการศึกษา
4. ขั้นตอนของการวิจัยเชิงพรรณนา
5. การวิจัยเชิงสำรวจทางการศึกษา
6. ข้อดี ข้อเสียของการวิจัยเชิงสำรวจ

สาระสำคัญ

การวิจัยทางการศึกษา เป็นวิธีการหาคำตอบเกี่ยวกับข้อข้องใจทางการศึกษา โดยนำเอาระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ มาประยุกต์ใช้ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเป็นที่น่าเชื่อถือได้ การวิจัยมีหลายประเภท ซึ่งอาจจะจำแนกประเภทตามเนื้อหาวิชา หรือแบ่งตามระดับการศึกษา หรือแบ่งตามระเบียบวิธีวิจัย การวิจัยเชิงสำรวจนั้นเป็นการวิจัยชนิดหนึ่งที่ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงพรรณนา

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จำแนกประเภทของการวิจัยได้
2. บอกขั้นตอนการวิจัยเชิงพรรณนาได้
3. บอกขอบเขตงานวิจัยเชิงสำรวจทางการศึกษาได้

เนื้อหาสาระ

1. ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยทางการศึกษา เป็นการค้นหาคำตอบต่อปัญหาทางการศึกษา โดยอาศัยระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ฉะนั้น คำตอบที่ได้จึงมีความถูกต้อง แม่นยำ และเชื่อถือได้ ในการบริหารการศึกษา ผู้บริหารจะพบกับปัญหามากมายที่จะต้องตัดสินใจสั่ง-การอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งถ้าไม่มีข้อมูลที่น่าเชื่อถือมาสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหาร เหล่านั้นแล้ว ก็อาจจะทำให้ท่านเหล่านั้นตัดสินใจผิดพลาดได้ ปัญหาการบริหารการศึกษา ได้แก่ ปัญหาด้านการจัดการศึกษา การบริหารหลักสูตร โรงเรียน เป็นต้น การแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคนส่วนมาก เช่น เกี่ยวข้องกับผู้ปกครองและครู จำเป็นจะต้องศึกษาถึงผลกระทบ ข้อดี ข้อเสีย ของแนวทางการแก้ปัญหาในแต่ละด้านก่อน แล้วเลือกแนวทางที่เหมาะสมที่สุดและเป็นประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่มากที่สุด การแก้ปัญหาโดยสามัญสำนึกหรืออาศัยประสบการณ์อย่างเดียวไม่เพียงพอ จึงต้องทำการศึกษาวิจัยหาแนวทางแก้ปัญหาเหล่านี้ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวิจัยเชิงสำรวจเป็นส่วนมาก ฉะนั้น อาจจะกล่าวได้ว่าการวิจัยเชิงสำรวจทางการศึกษามีบทบาทสำคัญต่อนักบริหารการศึกษามาก

2. ขั้นตอนของการวิจัยทางการศึกษา

ขั้นตอนของการวิจัยทางการศึกษามีดังต่อไปนี้คือ

2.1 ปัญหาของการวิจัย หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ปัญหาที่ผู้วิจัยสนใจจะศึกษา ปัญหาเหล่านี้จะต้องตั้งให้ชัดเจน เป็นประโยชน์บอกเล่าหรือคำถามที่สมบูรณ์และชัดเจน ซึ่งเมื่ออ่านแล้วสามารถมองทะลุว่า ควรจะเก็บข้อมูลเช่นไรจึงจะตอบปัญหานี้ได้

2.2 ตั้งข้อสมมติฐาน จากปัญหาการวิจัย ผู้วิจัยจะต้องคิดหาคำตอบว่า น่าจะออกมาในรูปใดบ้าง แล้วเขียนแนวความคิดนี้ในรูปของเหตุและผล ตลอดจนความสัมพันธ์ ซึ่งแนวความคิดนี้ก็คือข้อสมมติฐานนั่นเอง

2.3 เลือกระเบียบวิธีวิจัยที่จะใช้ เช่น ระเบียบวิธีวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ หรือระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณา หรือการวิจัยเชิงทดลอง

2.4 ขั้นตอนในการเก็บข้อมูล ขั้นนี้เกี่ยวกับวิธีการดำเนินการรวบรวมข้อมูล อันรวมถึงการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสร้างหรือเลือกใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล เช่น ใช้แบบทดสอบหรือแบบสอบถาม ฯลฯ เป็นต้น

2.5 ขั้นการวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูล รวมถึงการเลือกใช้เทคนิคทางสถิติมาช่วยในการประมวลผลข้อมูล

2.6 ขั้นรายงานผล เป็นขั้นตอนสุดท้ายและขั้นตอนที่สำคัญ นักวิจัยจะต้องเขียนรายงานตั้งแต่กระบวนการต่าง ๆ ในการวิจัย การอ้างอิง การสรุปผลที่ได้ค้นพบ ตลอดจนการทำให้เป็นกรณีทั่วไป นั่นก็คือ การเขียนรายงานตั้งแต่ต้นจนจบ

3. ประเภทของการวิจัยทางการศึกษา

3.1 การวิจัยทางการศึกษาจำแนกตามเนื้อหา ได้แก่

1. การวิจัยทางจิตวิทยาการศึกษา
2. การวิจัยทางปรัชญาการศึกษา
3. การวิจัยทางสังคมการศึกษา
4. การวิจัยทางเศรษฐศาสตร์การศึกษา
5. การวิจัยทางบริหารการศึกษา
6. การวิจัยทางการศึกษาเปรียบเทียบ
7. การวิจัยทางการวัดผล และประเมินผลการศึกษา
8. การวิจัยทางหลักสูตร และแบบเรียน
9. การวิจัยทางการสอนและพฤติกรรมการสอน
10. การวิจัยด้านการแนะแนวและการให้คำปรึกษา
11. การวิจัยทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา

- 3.2 ประเภทของการวิจัยจำแนกตามประเภทของข้อมูล
 - 1. การวิจัยเชิงคุณภาพ
 - 2. การวิจัยเชิงปริมาณ
- 3.3 ประเภทของการวิจัยจำแนกตามระดับการศึกษา
งานวิจัยจำแนกตามระดับการศึกษามี 6 ประเภทคือ
 - 1. ระดับก่อนวัยเรียน
 - 2. ระดับประถมศึกษา
 - 3. ระดับมัธยมศึกษา
 - 4. ระดับอาชีวศึกษา
 - 5. ระดับอุดมศึกษา
 - 6. ระดับการศึกษาผู้ใหญ่
- 3.4 ประเภทของงานวิจัยจำแนกตามกระบวนการเรียนการสอน
งานวิจัยจำแนกตามกระบวนการเรียนการสอน จำแนกได้เป็น 4 ประเภท คือ
 - 1. การวิจัยเกี่ยวกับจุดประสงค์ของการเรียนการสอน
 - 2. การวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน
 - 3. การวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน
 - 4. การวิจัยเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผล
- 3.5 ประเภทของการวิจัยจำแนกตามระเบียบวิธีวิจัย
การวิจัยสามารถจำแนกได้ตามระเบียบวิธีวิจัยมี 3 ประเภทได้แก่
 - 1. การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์
 - 2. การวิจัยเชิงพรรณนา
 - 3. การวิจัยเชิงทดลอง

การวิจัยเชิงสำรวจเป็นการวิจัยชนิดหนึ่งที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยของการวิจัยเชิงพรรณนา การวิจัยเชิงพรรณนาเป็นการศึกษาค้นคว้าเพื่ออธิบายถึงเหตุการณ์ปัจจุบัน (การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์เป็นการค้นคว้าเกี่ยวกับเหตุการณ์ในอดีต) จากข้อเท็จจริงที่ค้นพบจะช่วยให้แก้ปัญหาในระดับหน่วยงาน ท้องถิ่น ระดับประเทศ หรือระหว่างประเทศได้ การวิจัยเชิงพรรณนาไม่ใช่เป็นการรวบรวมข้อมูลอย่างเดียว แต่เกี่ยวข้องกับการจัด การจำแนกประเภท การวิเคราะห์ การเปรียบเทียบ และการตีความข้อมูล แล้วจึงเขียนข้อสรุปที่สำคัญ ๆ ที่มีความหมายสมบูรณ์เป็นการวิจัยที่นักศึกษานิยมมาก เนื่องจากสามารถตอบปัญหาต่าง ๆ ได้ดีโดยเฉพาะปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน ความคิดเห็น ความเชื่อ ข้อเสนอแนะ ฯลฯ ต่อปัญหาต่าง ๆ

การวิจัยเชิงพรรณนาสามารถแยกประเภท ดังนี้

- การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey)
- การวิจัยเชิงสัมพันธ์ (Interrelation)
- การวิจัยเชิงพัฒนาการ (Development)
- การวิจัยเชิงวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4. ขั้นตอนการวิจัยเชิงพรรณนา

กระบวนการวิจัยเชิงพรรณนา มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้คือ

4.1 การเลือกปัญหา (Selection of the Problem) การเลือกปัญหาหรือเลือกหัวข้อการวิจัย ควรจะเป็นเรื่องที่คุณวิจัยสนใจและชนิดที่เป็นปัญหาในปัจจุบัน อาจเกี่ยวข้องกับสาขาที่ปฏิบัติอยู่ อันได้แก่ ความเชื่อ ความคิดเห็น เจตคติ ผลกระทบ หรือแนวโน้มที่กำลังพัฒนาอยู่ เป็นต้น

4.2 สภาพปัญหาและนิยาม (Statement and Definition of the Problem) ผู้วิจัยจะต้องกล่าวถึงปัญหาที่จะศึกษาให้แจ่มชัด โดยระบุตัวแปรในการศึกษา

ให้เป็นที่น่าสนใจได้ พร้อมทั้งบอกให้ชัดเจนว่า ตัวแปรที่ศึกษานั้นต้องการศึกษาเพื่อจะดูว่า เกิดขึ้นหรือไม่ หรือถ้าจะศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรด้วยกันก็ให้ระบุให้ชัดเจน สมมติฐาน (ถ้ามี) จะต้องตั้งให้ชัดเจนเช่นเดียวกัน

4.3 บอกลักษณะของข้อมูล (Identification of Data) ผู้วิจัยจะต้องเขียนรายการชนิดของข้อมูลที่จะเก็บรวบรวมอย่างละเอียดทุกรายการ พร้อมทั้งระบุว่า ลักษณะของข้อมูลเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative : จำนวน) หรือเชิงคุณภาพ (Qualitative : ข้อความ) และข้อมูลที่จะรวบรวมอยู่ในรูปการแจกแจง (ความถี่) หรือค่าจากการวัด เช่น คะแนนจากการสอบ การประเมิน ฯลฯ

4.4 การเลือกตัวอย่าง (Selection of Samples) ในการวิจัยที่มีหน่วยข้อมูลที่จะต้องศึกษาเป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยไม่สามารถศึกษาจากทุกหน่วยข้อมูลในประชากรได้ เนื่องจากเวลาและงบประมาณมีจำกัด จึงจำเป็นต้องที่ผู้วิจัยจะต้องเลือกบางหน่วยของข้อมูลมาเป็นตัวแทนของประชากรในการศึกษา ตัวแทนของประชากรนี้เรียกว่า "ตัวอย่าง" หรือ "กลุ่มตัวอย่าง" เทคนิคในการเลือกตัวแทน (ตัวอย่าง) จะได้กล่าวในบทต่อไป

4.5 การเลือกใช้หรือการสร้างเครื่องมือ (Selection or Development of Tools) เครื่องมือ หมายถึง สิ่งที่จะได้มาซึ่งข้อมูล อันได้แก่ เอกสารหลักฐาน แบบทดสอบ (Test) แบบสอบถาม (Questionnaires) แบบสัมภาษณ์ (Interview) แบบสำรวจรายการ (Checklists) ฯลฯ ถ้าเป็นเครื่องมือสำเร็จรูปหรือเครื่องมือมาตรฐาน ควรจะต้องแน่ใจในด้านความเชื่อมั่น (Reliability) ความเที่ยงตรง (Validity) และความเหมาะสมกับตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย แต่ถ้าเป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นเองจะต้องทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กก่อน เพื่อประเมินคุณภาพของเครื่องมือที่สร้างขึ้น

4.6 การรวบรวมข้อมูล (Collection of Data) ผู้วิจัยควรจะทำตารางเวลาในการเก็บข้อมูลจากเครื่องมือที่ได้เลือกสรรแล้ว นำข้อมูลมาแจกแจงความถี่หรือลงรหัส (Coding) ถ้าประมวลผลโดยคอมพิวเตอร์

4.7 การวิเคราะห์และการแปลความหมายของข้อมูล (Analysis and Interpretation of Data) ข้อมูลที่ได้จะนำมาประมวลผลวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคทางสถิติ และแปลความหมายของผลที่ได้จากการวิเคราะห์นั้น ๆ

4.8 การเขียนรายงานการวิจัย เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะต้องเขียนตั้งแต่ขั้นตอนแรกและในการเขียนข้อสรุปผลงานการวิจัย ผู้วิจัยจะต้องระมัดระวังโดยเฉพาะในการเขียนเกี่ยวกับการนำไปใช้ในกรณีทั่วไป (Generalization) ควรจะเขียนในขอบเขตของการวิจัยนั้น ๆ

5. การวิจัยเชิงสำรวจ

การวิจัยเชิงสำรวจเป็นการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้อธิบายเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำเอาผลงานวิจัยมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงาน หรือใช้วางแผนในการปรับปรุงงาน

ลักษณะงานวิจัยเชิงสำรวจ

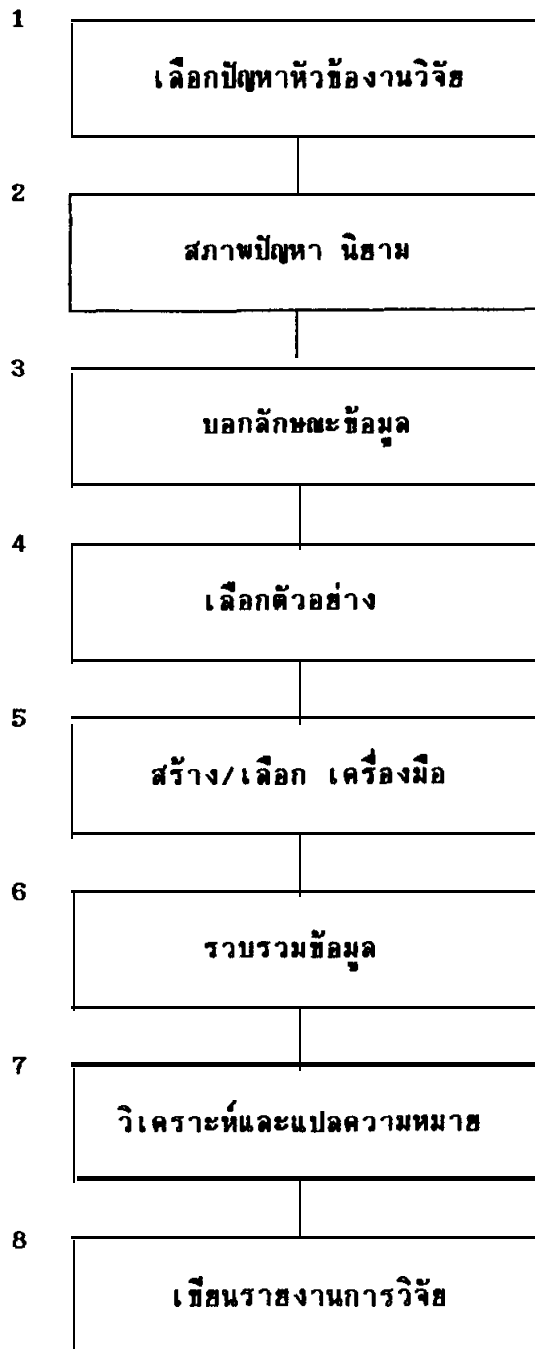
(อาจจะประกอบไปด้วย

ลักษณะเดียวหรือหลายลักษณะ

รวมกัน)

- เก็บรวบรวมข้อมูลในสถานะภาพปัจจุบัน
- เปรียบเทียบสถานะภาพปัจจุบันกับสถานะภาพที่สร้างขึ้นหรือสถานะภาพมาตรฐาน
- เพื่อปรับปรุงสถานะภาพปัจจุบัน

5.1 ขั้นตอนการวิจัยเชิงสำรวจ การวิจัยเชิงสำรวจมีขั้นตอนเช่นเดียวกับ
กับการวิจัยเชิงพรรณนา ดังแผนภูมิ

แผนภูมิ แสดงขั้นตอนการทาวิจัยเชิงสำรวจ

5.2 การออกแบบการวิจัย เป็นขั้นตอนเกี่ยวกับการเขียนร่างวิธีดำเนินการ เก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งทำให้ผู้อ่านอ่านแล้วมองเห็นภาพพจน์ สามารถดำเนินการวิจัยได้ ซึ่งผลการวิจัยที่ได้จะไม่แตกต่างกันมากนักสำหรับผู้ทำวิจัยหลาย ๆ คน การออกแบบการวิจัยจะพิจารณาจากองค์ประกอบ 3 อย่างคือ

- วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- ประชากรที่จะศึกษา
- งบประมาณที่จะใช้

ฉะนั้น การออกแบบการวิจัยจะต้องดำเนินการในหัวข้อต่อไปนี้

1. กำหนดประชากรเป้าหมาย กำหนดขนาดตัวอย่างและบอกวิธีสุ่ม
2. บอกประเภทของข้อมูล เครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บข้อมูล พร้อมออกแบบตารางวิเคราะห์ข้อมูล
3. บอกวิธีเก็บข้อมูล เช่น เก็บข้อมูลโดยวิธีสัมภาษณ์ การสอบ ฯลฯ
4. บอกวิธีวิเคราะห์ข้อมูล เช่น จะวิเคราะห์ข้อมูลอย่างไรจะใช้สถิติอะไร

เป็นต้น

5.3 การวางแผนงานวิจัย ได้แก่ การกำหนดระยะเวลาการปฏิบัติงาน และงบประมาณที่จะใช้ในแต่ละขั้นตอนเพื่อให้งานบรรลุไปตามเป้าหมาย

6. ข้อดี ข้อเสียของการวิจัยเชิงสำรวจ

6.1 ข้อดี

1. ให้ข้อเท็จจริงซึ่งอาจจะนำไปสู่การวิจัยเชิงทดลองเพื่อค้นพบทฤษฎีใหม่ทางการศึกษาได้
2. เป็นข้อมูลสำคัญที่จะสนับสนุนข้อคิดเห็นและใช้ประกอบการตัดสินใจของนักการศึกษาได้อย่างมีน้ำหนัก

3. มีประสิทธิภาพใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นจำนวนมาก แต่มีค่าใช้จ่ายน้อย ช่วยประหยัดเวลา เนื่องจากสามารถศึกษาโดยใช้กลุ่มตัวอย่างได้
4. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้หลักวิชา และสามารถนำผลไปใช้งานได้ทันที

6.2 ข้อเสีย

1. ผู้วิจัยไม่ได้สัมผัสกับผู้ตอบ (เช่น การเก็บข้อมูลโดยใช้สื่อไปรษณีย์)
2. ผู้ตอบอาจจะบิดเบือนคำตอบจากความเป็นจริง ถ้าเรื่องที่ศึกษาจะกระทบต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยของผู้ตอบ

สรุป

การวิจัยทางการศึกษา เป็นการหาคำตอบให้แก่ปัญหาการศึกษา โดยการนำเอาระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ ฉะนั้น จึงเป็นการพัฒนาความรู้ทางวิชาการศึกษา ระเบียบวิธีวิจัยมีหลายแบบ สำหรับการวิจัยเชิงสำรวจเป็นแขนงหนึ่งของ การวิจัยเชิงพรรณนา ซึ่งมีขั้นตอนการวิจัยคือ ตั้งปัญหา ศึกษาสภาพปัญหา เขียนวัตถุประสงค์และตั้งสมมติฐาน (ถ้ามี) เลือกกลุ่มตัวอย่าง เลือกหรือสร้างเครื่องมือวัด เก็บข้อมูล วิเคราะห์ และแปลความหมายของข้อมูล เขียนรายงานการวิจัย การวิจัยเชิงสำรวจมีประโยชน์มากมายต่อการวางแผนงานการศึกษา

แบบฝึกหัด

1. ให้กล่าวถึงการจัดประเภทของการวิจัย
2. บอกขั้นตอนการวิจัยเชิงสำรวจ
3. บอกข้อดีข้อเสียของการวิจัยเชิงสำรวจ

หนังสืออ้างอิง

Backstrom, Charles H. and Gerald D. Hursh. Surrey Research,
7 th.ed. U.S.A. Northwest University Press. 1970.

Fowler, Floyd J. Jr. Survey Research Methods. 2 nd.ed.
California : Sage Publication, 1988.

Koul, Lockesh. Methodology of Educational Research. New Delhi :
Vikas Publishing House, 1984.